AYDEDE

No. 91 — 42
ÇARŞAMBA 29 Eylûl 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

Ara seçimlerinde

— Şeker fiyatlarına yapılan zamdan sonra oylarını vermeğe koşanlar.

SUDA NAKIŞLAR

Dış Manzara - İç Manzara

Mezarlıklarda ölülerin altın dişlerini sökmekle geçinen bir sabıkalı bu işi yaparken suçüstü yakalanmış. Hay mendebur, iğrenç, murdar serseri hay!

Fakat ölü dişi sökmek çok çirkin bir iş olmakla beraber gıda maddeleri, ilâçlar ve zarurî ihtiyaçlar üzerine ihtikâr yapanların fiilleriyle kıyas edilince insanın bunu ehveni şer sayacağı geliyor. Zira ölünün artık ne kemik, ne altın, Allah vergisi yahut yapma hiç bir cins dişe ihtiyacı yoktur. Habaset ölüye hürmetsizlikten ve mezar deşmenin çirkinliğinden ibaret. Halbuki ihtikâr, bir dirinin dişlerini yerinde bırakıp dişleyeceğini çalmaktır; yani hayat hakkını azaltmak, almaktır. Manen daha zalimce bir iş.

Biz, mezar soyguncusunun işlediği şerrin mahiyetinden ziyade gözümüzün önüne gelen manzaranın çirkinliğine ehemmiyet veriyoruz. Vurguncu - gazinoya gittiği, villâ yaptırdığı, otomobile kurulduğu için - manzara itibariyle hoştur. Hele bayanı pek nadide kokular süründüğünden, mücevherler ortasında şıkırdadığından, sütiyenlerini Parise, "gen" yani korselerini Amerikaya ısmarladığından, İstanbul vapuruyla gidip geldiğinden dolayı hem hoş, hem de iyi yediğinden hoşurdur. Bu manzarada ölü, mezar, paslı kerpeten, servilerin gıcırtısı ay ışığında fil dişi gibi parlıyan çene kemikleri yok.

Ay ışığında Büyükadaya yollanmış bir tenezzüh botu var. Villânın o ışıklarla fağfurlaşmış mermer rıhtımları var. Arkadaşlariyle denize girip "servi sîmîn" denilen mehtap tarhında yüzen küçük bayanın kahkahaları var.

Dış manzara iç manzaradaki, ruh manzarasındaki iğrençliği örtüyor. Mezar soyguncusunun karın gurultusunu da elbette duymuyoruz. Vurguncunun yedi katlı "palas" ının her katında kerime hanımlarla mahtum beyler dans ediyorlar.

Altın diş hırsızı suçüstü yakalandı. Kodeste devlet ekmeğini yemiş, tok karnına uyku çekiyor. Sevincinden oynamağa vakit bulamadı o mel'un...

Vakit, imkân, saha, fırsat bulanlar ötekilerdir! Ah şu dış manzara...

Diş vurguncusunun dış manzarası fena. Yoksa iç manzara hususunda hıh demiş, birbirlerinin burnundan düşmüşlerdir, o murdarlar!

AYDEDE

Kuş Yemine Bile On Para Zam Yapamaz

Maliye Bakanlığından nâhoş haberler gelmeğe başlamış. Hoş, haber bekleyen zaten yoktu. Fakat bu kadar müthişlerine de doğrusu hazırlanmamıştık. Rivayete göre Gelir Vergisi çıkıncaya kadar Kazanç Vergisine zam yapılacak; vergiler dükkân iradları üzerinden değil, hakiki kira üzerinden alınacak. Yol Vergisinin tarh usulü de değişecek... Daha neler de neler! Gazeteler, bu zamlarla hayatın yeni baştan pahalılaşacağı fikrindeler.

●

Bizim bildiğimiz şudur ki vergilere o derecede zamlar yapacak, halka o kadar büyük külfetler yükleyecek bir kabine, başka memleketlerde tek parti kabinesi olarak bu işe girişemez. Ya yeni seçimlerle yeni bir kuvvet alır, yahud mevcud partilerle uyuşarak bir koalisyon kabinesi şekline girer.

●

Bir yol daha vardır: Meclisi hemen toplayarak projelerini izah edip tekrar itimad reyi temin etmek. Yoksa şeker fiyatlarına damdan düşercesine zam yaparak mevkii zaten sarsılmış ve 38 lüks otomobil siparişiyle tasarruf siyasetinden tamamiyle bihaber olduğu meydana çıkmış bir kabine, kendisinde kuşyemini bile on para arttırmak salâhiyetini görmemelidir.

●

Mecliste ekseriyet elindedir, diyeceksiniz. Fakat mesele ağır vergi zamlarına taallûk edince milletvekilleri ve halk efkariyle temas usuldendir. Bu, zahiri kurtarmak kabilinden de olsa lâzımdır. Biz ne bâtını, ne zâhiri kurtarmağa lüzum görüyoruz. Olur mu ya?

Arz-ı Endâm Eden Yok!

Donanma Bayramı olarak bir gün seçmemizden ve o günü kutlamamızdan doğru ve lüzumlu ne olabilirdi!

Gönül ister ki Donanma Bayramı gününü devlet ricali daha ehemmiyetle telâkki ederek hiçten sebeplerle İstanbula gelip gidenlerden büyük bir kısmı da o gün aramızda hazır bulunsun.

Donanma Bayramında arz-ı endam eden yok!

Hem Bayramdan Hem Seyrandan

Bir dâvanın yahut iddianın (Bayram) kelimesini takmakla gerçek mânada, bütün neşe ve coşkunluk içinde bayram yapılamadığını - pek sönük, silik geçen - (Dil Bayramı) bu sefer de ispat etti. Dil dâvası mübalâğâya, biraz da yaranmak istiyenlerin eline düşmese, tabiî seyrini takip etseydi o bayrama katılmaktan bütün münevverler zevk duyardı. Yanlış bir yol tutmakla hem bayramdan, hem de ayrandan olduk, galiba!

Şeytanın Aklına Gelmez

Bir okuyucumuz telefonla bildirdi : Galata Maliye tahsil şubesinin o saraylara yakışan malûm ve maruf somaki sütunlarına yağmur boruları takmışlar, yani yağmur boruları yukarıdan bu sütunlara iliştirilmiş olarak iniyormuş !

Gidip görmeğe, görüp büsbütün çileden çıkmağa cesaret edemedik ama haber harhalde doğrudur. Zira bunu kimse uyduramaz ve bu iş şeytanın aklına bile gelmez !

AKLIMDA KALANLAR

Kontun Otomobil Kazası

Bir gece Parisin bilmem neresinden neresine giderken Kont dö Seğür otomobiliyle bir adam çiğner ve durmadan geçer, kaçar gider. Düdük, müdük ve telefon sayesinde tahkik ederler, arabanın kime ait olduğunu bulurlar. Ve nihayet Kontu mahkemelik ederler.

Avukatını alır, mahkemeye taşınır. Çiğnenen adamın ailesini, bazı şahitleri, ve zabıta memurlarını dinlemek için mahkeme biraz uzar. Uzatmak Kontun işine geleceği için belki bunun için de bir çare bulunur? Biraz zaman daha geçirilir. Nihayet jüri hükmünü verir ve hâkim efendi kararı tefhim eder.

"Kont Efendi: Size şu kadar bir ceza veriyoruz. Sebebi de şudur. Çok eski bir aileye mensup olan bir adam, o ailenin şerefine yakışmıyan bir cebanetle; devirdiği adamı sırt üstü sokak ortasında bırakıp nasıl firar edebilir. Bundan utanmamak fazla tereddidir. İşte sizi bu hareketinizden dolayı şu kadar müddet hapis ve bu kadar da para cezasına mahkûm ettik."

Bendeniz de orada idim. Salonu dolduran halk bağıra bağıra koşmuş, hâkimin elini öpmüştü. Hem Kontu hapis ettiler, paralarını aldılar, lâzımgelenlere verdiler; hem de umumî efkâr ilân-ı mesar etti.

Semih Mümtaz S.

Çıklet modası

Deve — (Çıklet çiğneyenlere bakarak) Anlaşılan bunlar da bizden!

Ne Hazin Şey !

Bu başlık altında (Tasvir) de okuduk : "Holandada binicilerimiz birinciliği kazanmıştı. Mükâfat tevziinde bando İstiklâl marşımızı çalmak istediği zaman notasını bulmak mümkün olamamış, mümessilliğimiz de bir nüsha dahi temin edememiş. Bunun üzerine bando millî marşımız yerine Cezayir marşını çalmıştır."

Mümessilliğimizde İstiklâl marşımızın bir plâğı da yok mu imiş? Cümhuriyet bayramları elçilik binasında hangi marşla kutlanırmış? Herhalde orada ara sıra danslı toplantılar yapılır. Son moda caz plâkları arasına bir tane de - hamiyet ve resmiyet saikasiyle - İstiklâl marşı katılamaz mıydı?

Zaten elçilik binicilerimiz gelmeden önce zafer ihtimalini düşünerek plâk ve notayı hazırlatmalıydı. Bayların zaferden ümitleri hiç yokmuş, demek !

Ne hazin şey, gerçek !

Bugünden, dünden

Otel Belvü

Bugün, Kadıköy havalisinin en rağbet gören müzikli, cazlı, danslı gazino ve otelidir. Zira gitmesi kolay : Tramvay, kapısına kadar varıyor. Sandalla gelenler kıyıda iskelesine iniyor. Manzaralığına da uyar yok : Kalamış, Moda, Marmara, Fenerbahçe karşında, plâj dersen burnunun dibinde...

Kendimi bildim bileli vardı. Yarım asırlık zaman içinde ilk şeklini hiç değiştirmemiştir. Ahşap binası, soluk boyası, ağaçlıklı bahçesi, tarasası, yani orkestra ve dans yeri, daraş iskelesi hep aynı; eski hamam eski tas...

Vaktiyle, hele Cuma ve Pazarları Fenerbahçe, konak arabaları, kira faytonları, tenteneli çekçeklerle dolar; piyasa ezanlara kadar sürer; Fener yolundan ayrılan trenle gelenler deniz hamamlarının yanında iner; azıcık yürüyüp selvilerin, sakız ağaçlarının altına otururlar; bazıları dönüşte otel Belvüde biraz arayla gelip geçenleri temaşaya koyulurlardı.

Semt ecnebilerin, tatlı su frenklerinin yatağıydı. Çoğunun villâları, evleri bulunduğundan yazı orada geçirirlerdi. Kalamıştan 17 numaralı Şahin vapuruna binip işlerine giderler, akşamleyin yine o vapurla dönerler; ekserisi karıları ve kızlariyle beraber doğru otelde soluğu alırlardı.

Pazarları bahçenin, terasın her tarafına renk renk bayraklar, kâğıt fenerler asılır, bu hazırlıklar o gece orada verilecek suvareye, baloya alâmet sayılırdı.

Levantin, romiyoz, ermeni dudusu, Kuledibi yahudisi enstitülülerden derme çatma firenkçe öğrenmiş küçük hanımlarda ne can atış :

— Ah ne olur, biz de şuraya girebilsek. Polkadan,valsten vazgeçtik, hiç değilse bir kenara ilişip yakından seyretsek !..

Uzaklardaki köşklerinde yemeği yer yemez, baloyu görmek için teker teker gelenler parmaklığın yanına arabayı çektirip imrene imrene dansları seyredenler mi ararsın?

★

Otel Belvü'nün sezonu Mayısın bilmem kaçında yapılan gül bayramı günü başlar, içi dışı müşterilerle kaynardı. Dalyan sokağının hizasından otelin köşesine kadar, iki keçeli arabalar dizilmiş. Kiminde hanımlar, kiminde beyler. Hepsi alayı seyre seğirtmiş; bir taraftan da aşna fişne berdevam...

Miadı gelince soldaki, kale bedeni gibi yüksek duvarlarla çevrili, Katolik yetimhanesi mi, Marabet mektebi mi olan kunt binanın kapısı açılır, alay sökün ederdi. Beyaz elbiseli, üstleri başları beyaz güller, çiçekler, papatyalarla donanmış, 8-12 yaşlarında bir sürü kız koro halinde dualar tutturarak dışarı çıkarlar. Yerlere gül, çiçek, papatya yapraklarını serpe serpe, ağır ağır, yürüyüp, köseden soldan geri çarh edip mahut binanın arka kapısından girerler.

O gün Belvü'nün sahibi para kırar, keyfinden kabına sığamazdı. Ağır sıklet, takkeci kalıbı enseli, yüzünden handiyse kan fışkıracak, ava meraklı; sırtından avcı ceketi, ayaklarından avcı tozluğu, omuzundan çifte, yanından zağar hiç eksik olmıyan bir oğlu; genç irisi, tombul, haylı dilber bir gelini vardı.

Neye kusur bulunmaz ki Belvünün de olmasın? Orkestrası için,

— Mınakyanın kumpanyasındaki bile yedi sekiz kişi, bundaki dört; bir piyanist, bir kemancı, bir borucu, bir de filavtacı. Güya salon müzikası imiş !.. diye dudak büken bükene...

İkide bir müzik aksar, çalgıcılar gelmez, heriflerin kendilerini ağır satmasından patron yaka silker, dert yanardı. Bir aralık Viyanadan otomatik bir org getirtmişti. Aynalı dolap kadar, önü buzlu camlı, yandan kurulan, içine kutru karıştan büyük, çivili silindir konup çalınan bir lenduhaydı. Strauss'un (Radetzky marşı) ile siftah eder; valsleri, polkaları kadrilleri lâterna temposuyla gürletirdi.

Sermed Muhtar ALUS

— Şapkamın yaptığı sükseyi görüyor musun? Herkes bize bakıyor !

"Frolic" den

ÖLÜRKEN NE DEMİŞLER ?

12 — Saat kaç?..

"Atatürk" (1881 - 1938)

13 — Garip manzara efendim, bir ihtiyar ölmeye razı olmuyor.

"E. Elliot" (1781 - 1849)

14 — Ben öldükten sonra "Calais" yi kalbimde yazılı bulacaksınız.

15 — Ayıp, ayıp !. Fetihler yapmış bir Kral için !...

"Henry II." (1133 - 1189) Not : (Haleti nezide)

16 — Bir papaş ayakta ölmelidir.

"Bishop Woolton" (1535 - 1594)

17 — Allah hepinizi mesut etsin.

"Sir Walter Scott" (1771 - 1832)

18 — İstirahat etmek ne tatlı.

"J. Taylor" (1580 - 1654)

19 — Sayın baylar ! Bırakın tabiî bir ölümle öleyim.

"Sir Samuel Garth, (1611—1719) ölümünden bir az evvel etrafındaki doktorlarına.,,

20 — Dünya bir büyük artist kaybediyor.

Neron

21 — Kafamı halka göster, zira gösterilmeğe değer !.

Danton

22 — Yazık, - başını işaret ederek - Bunun içinde bir şey vardı.

Andre Chenier

23 — Fazilet ! Sen boş bir kelime imişsin !

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

Selâmet-i vatan namına — Harbiye Nazırının Mustafa Kemal Paşa ile makine başında muhaberesi — Mabeyn-i hümayunun nüfuzu — Reşit Akif Paşa nev'üma padişahın müşavir-i hassı idi — Reşit Akif Paşaya muhabereyi kesmesi tavsiyesi — Mustafa Kemal Paşanın istifası — Makine başında uyuyan Harbiye nazırı — Ferit Beyin saman altından işleri idare etmesi.

SELÂMETİ vatan namına... Şimdi, bunu okurken evvelâ ben de sizin gibi güldüm. Fakat sizler, daha doğrusu, sizlerden bir kısmı haini vatanın "selâmeti vatan namına istirhamı" nı garib ve tuhaf görüp gülmüşsünüzdür, ben, bittabi, kendimin hain mi, hasir mi, olduğumu daha yakından bildiğim cihetle bu sebebden gülmüyorum; vatanı sevmek hususunda, tıpkı her yiğitin bir yoğurt yiyişi gibi, her kişinin de bir tarzı olduğunu ve aradaki farkın ne kadar derin olduğunu re'yül ayn gördüğümden... bu bir "zehirhand".

O zaman şu kaydı koyarken, hâlâ hatırlarım, hakikaten, anarşi vesilesiyle frenklerin dahile de ayrıca tecavüzlerinden ve meselenin işgal ordularına Yunan lehine ipucu vereceğinden korkuyordum. Binaenaleyh çok samimi idim. Nitekim korktuğum da olmadı değil, oldu... Fakat netice başka türlü çıktı.

BU TEZKERELERİMİ gönderdiğim gün yeni Harbiye Nâzırı Ferid Paşa Babıâlide Meclisi Vükelâ salonu ittisalindeki odada Mustafa Kemal Paşa ile makine başında muhaberede idi. Hattâ bu muhabere daha evvel ayın otuzunda şifre ile başlamıştı. Hoş, sade Harbıye Nâzırı değil, Mabeyni Hümayundan Başkâtib Ali Fuad Bey dahi – hilâfı Meşrutiyet – iki numaralı Dahiliye şifresiyle Erzincanda Üçüncü Kolordu Müfettişine bazı iradat tebliğ ediyor ve arada sıkı bir muhabere cereyan eyliyordu. Damad Ferid Paşanın şu esnada memlekette olmaması nüfuzu hükûmeti – yalnız bu kısa müddete aid olmak üzere – âdeta Mabeyni Hümayuna hasretmişti.

PADİŞAH, – tıpkı Abdülhamid Hanın devrei ikbalindeki gibi – Başkâtibi vasıtasile umuru devlete müdahale halince idi. Bu, belki, ahvali fevkalâdede bir tavassut addolunabileceğinden, doğrusu, mazur görülebilirdi. Maamafih oasta Ferid Paşa olsaydı herhalde Hünkârı müdahaleden menederdı. Zaten daha fenası vardı: Meclisi Vükelâya memur Reşid Akif Paşa, o günlerde Padişahın nev'ima bir müşaviri hâssı kesilmiş, Mabeynde oturmuş, Yıldız telgrafhanesinde Anadolunun muhtelif Vali ve erkânı memurini ile muhabere ediyordu.

Hem ne muhabere? İçinde o "nuru aynim" ler, o "biraderi meveddetperverim efendim" ler o "Pâdişahı maali iktinah" ve "zıllüllahi filâlem" ler neler de neler voktu! Hepsinden dirayet, fetanet, hamiyet gibi devri sabıka hâs envaı faziletler taleb ediyor, mâlâyâni elfaz ile telleri yoruyordu.

İŞTE bu cihet, hakikaten, şayanı af değildi; hem ben de nizama riayet kararını almış bir amirdim. Dahiliyeden iş'ar olmadıkça makine başında muhabereye rıza gösteremezdim; halbuki Dahiliyede emir ve nehye kadir bir kuvvet de yoktu... Vekile sormağa kalksam, günler geçecekti; maalesef ığmazıayn lâzım geliyordu amma içim rahat etmiyordu ki...

Nihayet saatlerce süren bu muhabereye Reşid Akif Paşanın o muhtelif kimselerden cevab taleb etmesi sabrımı tüketti, telgrafhane vasıtasiyle kendisine kat'ı muhabere tavsiyesine mecbur kaldım; zira Ferid Paşanın Erzurumla cereyan eden muhaberesini de bu lâfu güzaflar ârızaya uğratıyordu. Paşa öfkesini yenip susmağı tercih etti.

ACABA Sarayi Hümayun ve Babıâli ile Mustafa Kemal Paşanın muhaberelerinden ne netice hâsıl olacaktı? Sarayınki şifre olduğundan anlayamıyordum. Fakat Ferid Paşanınki ve cevabları açık ibareli idi... İki gün bir gece sürdü. Nihayet Yıldız Sarayından Erzuruma çekilen zirdeki telgraf arada itilâf olamadığını anlattı:

Paşa Hazretlerine

"Memuriyeti aliyelerine hasbelicab hitam verilmiş olduğundan hemen bilâ teahhür Dersaadete avdetleri iradei kat'iyei Hazreti Pâdişahi iktizasındandır efendim."

Serkâtibi Hazreti Şehriyâri
Ali Fuad

İyi hatırımda kalmamışsa da, galiba bu telgrafın tarihi 7 Temmuzdu; diğer taraftan, 8 Temmuz tarihiyle Mustafa Kemal Paşa Mabeyini keyfiyeti istifasından haberdar ediyordu.

— 16 —

Samsun işgaline nasıl hükmolundu? Rafet Paşaya telgrafla neler söylendi?

HARBİYE Nâzırı Mühendis Ferid Paşa, cidden müşkül ve takatfersa bir vazife deruhde etmişti. Saraydan mümessillere; mümessillerden Babıâliye koşuyor, makine başında saatlerce kalmağa mecbur oluyor, yemekten, uykudan, huzurdan mahrum pek yorucu günler geçiriyordu.

Zavallıyı bir defa telgraf âleti önünde, (tık tık!)ların ninnisini dinleyerek, koltuğa gömülü, uyumuş buldum. Enfiye kutusu dizinin üstünde, mendili yerde idi; horluyordu. O sırada odaya Nafia Nâzırı Ferid Bey girdi. (Bu vukuat esnasında her tarafa sokulup yeni ne öğrense kâr addettiği cihetle sık sık buluşuyorduk) Bana kendinden geçmiş olan Harbiye Nâzırını gösterdi:

— Hele şu adama bak, dedi, Bunlarla, bu enfiyecilerle, tiryakilerle iş mi görülür?

Gözlerinden geçeni okudum: Eğer, şimdi Dahiliye ve Harbiye Nezaretleri benim uhdemde olsaydı, görürdünüz, şu makinenin önüne bi roturur, bir muhabereye başlar, bir iş çevirirdim ki parmağınız ağzınızda kalırdı... diyordu.

KEŞKİ öyle olsaydı, ilk işi beni postadan azletmek olacağından yakamı sıyırmış, ben de rahata kavuşmuş bulunurdum! Ferid Bey son hâdiseler esnasında Reşid Akif Paşa ile Abdurrahman Şeref Efendiyi Saraya infazı merama sevketmek, nezaretsiz nâzırları kabine aleyhine kışkırtmak, gibi faaliyetleri saman altından idare ediyor, zahiren ise, Sabri Efendiye muhabbetkâr görünmekten geri kalmıyordu.

Olabilirdi ki Padişah, bütün tesirata rağmen Damad Ferid Paşaya ve arkadaşlarına müteveccih kalırdı. Mevkii Sadrâzam nezdinde çok kuvvetli idi; hattâ konferansa giden Maliye Nâzırı Tevfik Beye bile o vekâlet ediyordu.

FAKAT bilûmum nezaretleri uhdesine alabilecek derecede iştihası açık göründüğünden sade Hürriyet ve İtilâf nâzırlarını değil, nezaretsizleri, kodamanları da kendisinden ürkütmüştü. Gün geçtikçe Heyeti Vükelâdaki mevkii küçülüyor, etrafında soğuk bir içtinab bulutu dalgalanıyor ve bu bulut gittikçe kesafet peyda ediyordu. İstediği şöhreti temine muvaffak olamamıştı; artık Ferid Paşa dönerse kendisini atacağı bedihi olduğundan şimdi bütün zekâsını Sadrâzamın iskatına sarfediyor, kabineden gayri memnun gazete muharrirlerini her gün, bütün işlere tercihan makamı nezarette nezdine alarak onlara (direktif) veriyordu. Belki de bütün bunları hamiyeti vataniyesinden yapıyordu. Ben yanlış muhakeme ediyordum!

MECLİSİ Vükelâdaki nezaretsizler de, şimdi, Mustafa Kemal Paşanın azil veya istifasını muhakkak gördüklerinden, nüfuzun Sarayda olduğunu anlayıp artık sarahaten Paşayı tutmaz olmuşlardı. Dahiliye Vekili bile Mecliste İzmir hareketi milliyesi aleyhine verilen bir kararı, yâni Ali Kemal Beyin mahud (Reddi İlhak) cemiyetleri telgraflarının ademi keşidesine müteallik emrini güya usule sokarak ve mesuliyeti Meclisi Vükelâya yükleterek Posta Müdiriyeti Umumiyesine berveçhi âti tezkere ile tebliğ ediyordu. Ben de aynen aşağıdaki şekilde Başmüdiriyetlere telgrafla bildiriyordum:

Dahiliye Nezaretinin bilâ tarih ve 322 numara ve idarei umumiyei vilâyet formalı tezkeresi suretidir.

Cem'iyat namına ücretsiz telgrafnameler çekilmekte olduğu anlaşılmasına ve bunun ademi cevazına nazaran hiçbir cemiyet tarafından bilâ ücret hiçbir tarafa telgraf keşidesine müsaade olunmaması ve hükûmetçe gayri musaddak cemiyetler namına ise ücretle dahi telgraf kabul ve keşide edilmemesi Meclisi Vükelâca tezekkür edildiği bâ tezkerei samiye izbar ve keyfiyet tamimen vilâyat ve elviyei gayri mülhakaya iş'ar kılınmış olmakla ifayi muktezası tebliğ olunur.

Dahiliye Nâzırı Vekili
namına Müsteşar
KEŞFİ

(Devamı var)

— Palamut avında iken karşımıza bir canavar çıktı. Bütün ağları paramparça etti.
— Ya, acaba Ankara canavarı mı idi?

Hürriyeti seçen diplomat

Karagöz-of !!

Çalkalamak ve Çalkanmak Babında

Doğu Akdeniz seferlerine tahsis edilen Kadeş vapuriyle gidip gelen tecrübeli ve görgülü yolculardan öğrendiğimize göre bu vapurun yemekleri ve iç servisi hiç kusursuzdur; en müşkülpesentleri bile memnun etmektedir.

Fakat ne süvarisine, ne müstahdemlerine yüklenemiyecek iki kusuru vardır: Biri vapurun sürat bakımından rakib kumpanyalarınkinden geri olması, öteki boyunun kısalığı ve tonilâtosu itibariyle fırtınalara iyi mukavemet edemeyip fazla çalkanmasıdır.

Filvaki ekseriya küçücük Marmarada Mudanya seferlerini yaptırdığımız bu hacimdeki vapurların hele kış mevsiminde İskenderiye yolculuğunu yapmakta epeyce güçlük çekecekleri ve içindekilere de rahat ettirmiyecekleri tahmin olunabilir.

Bir (İstanbul) umuz veya benzeri olsaydı elbette Kadeş'i açıklara pek çıkarmazdık. Yine de düşünelim.

Denizyolları idaresinden bir mütalea beklediğimiz yok. Amma belki Abidin Dav'er dostumuzun bu hususta bir fikri vardır da söyler. Ona inanırız.

Eski Milletler Cemiyetinin ruhu — İnşallah, bana Birleşmiş Milletler teşkilâtının muvaffakiyet haberlerini getiriyorsun?

Bir dokun...

NASIL OKUSUNLAR ?

Kira ile roman ve hikâye kitapları veren bir kitapçı dükkânındayım. Kapıdan iki delikanlı girdi. Yaşları yirmi, yirmi ikiden fazla göstermiyor, kıyafetleri düzgünce, Biri ceketli, öbürü açık yakalı gömleğinin kollarını sıvamış.

Çekingen tavırlarla bakınırken kitapçı kalktı, karşıladı. Gömlekli delikanlı bir kitap ismi söyledi. Bu bir aşk romanı veya melânkolik bir sevda hikâyesi ismi değil, yabancı dilden çevrilmiş ilmî bir eser ismi idi.

Kitapçı;

— Var, dedi. Bu eser üç cilttir, her cildinin fiatı beş liradır.

Delikanlılar gözgöze geldiler, ceketlisi mırıldandı :

— Ne kadar pahalı? Bir kitap on beş lira.

Kitapçının sesi çatallaştı :

— Daha ucuz olabilir mi? Kâğıt fiatlarının ne kadar pahalı olduğunu biliyor musunuz? Onu alıncaya kadar da akla karayı seçiyoruz. Kitap çıkarmak kolay mı sanıyorsunuz?

Gömlekli delikanlı yavaş sesle :

— Kitabın bir cildini görebilir miyiz?.. dedi.

Kitapçı köşedeki istifi karıştırırken delikanlıların gözleri raflara dikildi. Ciltlerinin arkasında isimleri yazılı kitap desteleri üzerinde dolaşan gözleri kırpılmıyor, onları bir an için dahi gözden kaybetmek istemiyorlar, dikkatle bakıyorlar. Bu bakışlarda, oyuncak vitrinini seyreden bir çocuk iştiyakından ziyade, hârb meydanında galip orduya mensup neferin matrasını başına dikip kana kana su içişini seyrederek yutkunan yaralı bir esir ıztırabı okunuyor. Ara sıra birbirlerine hafifçe dirsek vurup çene ucuyla raftaki kitaplardan birini işaret ederek fısıldaşıyorlar. Konuştuklarını duyamıyorum, fakat; "Ah, şunların hepsini alıp okuyabilsek!" dedikleri besbelli...

Kendi kendime; "Oh, demek ki gençlerimizin hepsi maç, sinema meraklısı, artist mukallidi değilmiş, içlerinde kitap, hem böyle ciddi eserler okuyanlar da bulunuyormuş" dedim, sevindim.

Kitapçı istiften çıkardığı cildin tozunu silerek uzattı :

— İşte kitabın birinci cildi budur. İki cilt daha var.

Delikanlıların ikisi birden ellerini uzattılar. Biri kitabı aldı, kenara çekildiler; omuz omuza, başbaşa verdiler, ışıldayan gözleri alaca sahifelere dikildi. Okumuyorlar, yazıları içiyorlar. Sahifeleri ağır ağır çeviriyorlar, gözleri satırları üzerinde kayıyor, dudakları titriyor. Ellerinden gelse koca kitabı bir nefeste okuyup bitirecekler...

Kitapçı dik sesle :

— Nasıl, dedi, beğendiniz mi?

Ürpererek başlarını çevirdiler, gömlekli delikanlı yavaşça cevap verdi :

— Evet.. Zaten bu kitabı bize methetmişlerdi. Kira ile vermez misiniz? Okuyalım da iade edelim.

Dükkân sahibi gayrı memnun bir tavırla çenesini kaşıdı :

— O da olur. Bir lira okuma kirası verirsiniz, beş lira da kitap için depozit bırakırsınız.

Yine birbirlerine bakıştılar. Dudakları oynamıyor, gözleriyle konuşuyorlar. Uzunca bir bakışmadan sonra gömlekli delikanlı mahçup, yalvaran bir eda ile kitapçıya biraz daha sokuldu :

— Affedersiniz o kadar paramız yok. İkimiz de üç buçuk lira var. Bunu bıraksak olmaz mı?

— Olmaz. Altı lirayı bırakır kitabı alırsınız.

Kitabı tezgâhın üzerine bıraktılar. İkisinin de gözleri ona takılıp kalmıştı. Hüzün fışkıran nazarlarını ondan ayırmaksızın kapının eşiğine kadar yan yan yürüdüler, ihtiras dolu veda bakışlariyle onu bir daha süzdükten sonra sıvıştılar.

Kitap okumuyorlar, diyoruz. Nasıl okusunlar?

Cemal REFİK

KIRPINTI dedik[odu]

Yine Öpme - Öpüş

Alkollü içkileri tahlil daha da[...]
eden bir yazımı vaktiyle şöyle bit[...]
"Bütün içkilerin en güzeli, en [...]
şüphesiz ki busedir. Buse, ağız k[...]
keri karıştırılarak dil kaşığıyle iç[...]
den yapılmış misilsiz bir içkidir. [...]
sanız hekimlere sorunuz: O puse[...]
rarlı hangi içki vardır?"

Doğru söylemiş[...]
Bazan bir tek p[...]
bir ömür çürütme[...]
saltmağa kâfi gele[...]
biricik kadehi o k[...]
verebilir ki?
Geçen gün (Akş[...]
birinde ağız öpüşünden kuduz il[...]
ihtimali mevcut olduğu yazılıydı. [...]
duzu değil ama bir nevi kudurmuş[...]
muhakkaktır.
Sevişmede taşkınlık ve azgınl[...]
lerimiz :
— Kudurmuşlar! Kudurmuş, [...]
Diye ayıplarlardı. Onlardan [...]
devrine yetişmemişini diriltip de [...]
dan öpüşmeleriyle meşhur iki film[...]
nesini seyrettirebilsek acaba ne d[...]
Yanağa hafifçecik dudak sür[...]
çekingen âşık maşuk puselerinin [...]
emin olunuz tayyare, otomobil, [...]
icatlar ve plâjlar kadar, belki de [...]
Çocukluk çağından uzaklaşma[...]
mıza öbür şeyler kaçınca bizim ne[...]
rerek sevgilisini öpmeği düşünür[...]
öpebilsem!" der, dururdu.
Elbette hepimiz iyi kötü, yer[...]
kabil birkaç vakanın kahramanıy[...]
hatırladığıma göre o pek kaçamak[...]
nağa münhasırdı ve öpülenler ma[...]
kızarırlar yahut heyecandan ne [...]
yaz kesilirlerdi.
Şimdi makiyaj meftunu seb[...]
kalmadığından tesirler belli değil[...]
birşey vardır: Erkek dudakları[...]
rujlanması! Artık kızaran, kızıla[...]
leridir.
Bereket son moda haberleri ta[...]
rujlar icat edildiğini müjdelemek[...]
yorum. Salya ile karıştıktan son[...]
bir ruj tasavvur edilemez!
Rujların bir faydası olduysa [...]
tında sigara uçlarında ve yatak [...]
lekelerin polise ip ucu vermesidi[...]
Lâkin zararı da çoktur. Gizli [...]
de unutulan izlerle erkeğin tabii [...]
nin yanına dönüşü... Acaba kaç [...]
ya yol açmış, kaç talâka sebep o[...]
tur?
Hülâsa, tadını, tuzunu, hattâ [...]
da tuzluluğunu hoş bulduğum a[...]
pusenin tehlikesi hiç söz götürm[...]
Ama söz de dinletilemez. K[...]
kadar hoş ki! K[...]

TAVSİYE

Adamın biri lokantaya girer, oturur. Listeye bakar, karar veremez, o sırada yanına gelen garsona birdenbire cebinden para çıkarıp vererek :

— Al sana bahşişini peşin olarak veriyorum, der, buradaki yemeklerden hangisini tavsiye edersin?

— Başka lokantaya gitmenizi!

KIRPININ dedikleri

...e Öpme - Öpüş Hakkında

içkileri tahlil daha dağrusu tasvir ve tarif azımı vaktiyle şöyle bitirmiştim : içkilerin en güzeli, en tesirlisi ve en nefisi i busedir. Buse, ağız kadehinden dudak ga- ırılarak dil kaşığıyle içilen, insan usaresin- uş misilsiz bir içkidir. Fakat bana inanmaz- nlere sorunuz: O puseden tehlikeli ve za- içki vardır?"

Doğru söylemişim.

Bazan bir tek puse - ağızdan öpüş - bir ömür çürütmeğe ve bir hayatı kı- saltmağa kâfi gelebilir. - Hangi içkinin biricik kadehi o kadar korkunç netice verebilir ki?

Geçen gün (Akşam) röportajlarından z öpüşünden kuduz illetinin bile geçmesi evcut olduğu yazılıydı. Film puselerinin ku- ama bir nevi kudurmuşluğu hatıra getirdiği ır.

ede taşkınlık ve azgınlık gösterenleri nine-

urmuşlar! Kudurmuş, bunlar!

yıplarlardı. Onlardan birini, yani sinema tişmemişini diriltip de şimdi kendisine ağız- eleriyle meşhur iki film yıldızının puse sah- ettirebilsek acaba ne der?

hafifçecik dudak sürmekten ibaret eski şık maşuk puselerinin şu şekle girmesi onu uz tayyare, otomobil, radyo ve sair bütün plâjlar kadar, belki de daha fazla şaşırtır. ık çağından uzaklaşmağa başlayıp da aklı- şeyler kaçınca bizim nesil de çalimına geti- zilisini öpmeği düşünürdü. "Ah, bir öpsem, " der, dururdu.

hepimiz iyi bütü, yerinde veya yersiz bu ç vakanın kahramanıyızdır. Mükemmelen na göre o pek kaçamaklı puseler sadece ya- masırdı ve öpülenler mahcubiyetten ne güzel yahut heyecandan ne hoş solarlar, bembe- lerdi.

makiyaj meftunu sebebiyle naturel renk ndan tesirler belli değildir. Ama daha belli dır: Erkek dudaklariyle ağız kenarlarının ! Artık kızaran, kızıla boyanan erkek yüz-

son moda haberleri tamamiyle sabit renkli edildiğini müjdelemektedir. Fakat inanmı- alya ile karıştıktan sonra sabit kalabilecek avvur edilemez!

n bir faydası olduysa o da cinayet tahkika- ra uçlarında ve yatak çarşaflarındaki kızıl olise ip ucu vermesidir. zararı da çoktur. Gizli puselerden sonra yüz- n izlerle erkeğin tabii hal takınarak zevcesi- dönüşü... Acaba kaç kavga- mış, kaç talâka sebep olmuş-

, tadını, tuzunu, hattâ bazan ğunu hoş bulduğum ağızdan hlikesi hiç söz götürmez. öz de dinletilemez. Kâfir, o ki!

KIRPI

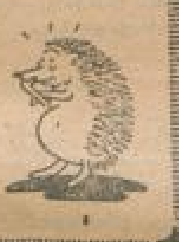

...VSİYE

i lokantaya girer, o- bakar, karar vere- yanına gelen garso- cebinden para çıka-

bahşışını peşin ola- n, der, buradaki ye- ngisini tavsiye eder-

kantaya gitmesizi!

aksak olmaz mı? Altı lirayı bırakır ki-

ahın üzerine bıraktı- e gözleri ona takılıp ün fışkıran nazarla- ırmaksızın kapının yan yan yürüdüler, eda bakışlariyle onu lükten sonra sıvıştı-

muyorlar, diyoruz. ar?

Cemal REFİK

Ne Günlere Kaldık?

Hani bir tip insan vardır: Hiç bir şeyden memnun olmaz, her şeyi kötü, karanlık görür de akıl öğretmeğe kalkar:

— Ah, ah! Bu işin başına bir ben geçebilsem, o zaman görürdünüz, analar neler doğururmuş...

Tabii bu tip insanları istedikleri işin başına geçirmek hiç bir zaman nasip olamaz ve hiç bir zaman da bu tartip lâf edenlerin bir işe yaradıklarını tecrübe edemeyiz. Fakat, bu cins insanlardan bir tanesi galiba ehliyetini ispat edecek... Bir İskoçyalı işçi dünyanın gidişine bakmış, beğenmemiş:

— Bu diplomatların, bu hükûmetleri idare eden insanların elinden hiç bir şey gelmiyor dünyayı sulha kavuşturacaklarına harbe sürüklüyorlar!

Demiş ve Stalinle bizzat görüşmek, sulh güvercinini tahtına oturtmak sevdasına kapılmış, Sovyet sefarethanesine müracaat ederek vize istemiş..

İster misiniz, Moskovaya gitsin de, şu her gün biraz daha arap saçına dönen anlaşmazlıkları halletsin ve bize, insanlık âlemine sulhu hediye etsin. Sonra, gayet haklı olarak, dünya diplomatlarının yüzüne haykırsın:

— Yazıklar olsun sizlere! Bir de bilgiçlik taslar, kimseyi beğenmez, konferanslar toplarsınız da yina elinizden hiç birşey gelmez.

Tabii o zaman, bizdeki bu tip insanlar da hemen faaliyete geçer ve bir müracaat yağmurudur başlar. Meselâ bir seyyar satıcı çıkar, şöyle bir teklifte bulunabilir:

— Hükûmet şeker işini iyi idare edemiyor; bunu ben ele alayım, üstesinden geleyim!

Öte taraftan bir kunduracının sesi yükselir:

— Maliyemiz acınacak halde. Bunu benden başka kimse düzeltemez!

Kibritlerin halini gören bir boyacı, neden bunu düzeltmeğe kalkmasın?

İktisadi işlere bir kasabın, ticari meselelere bir müflisin el attığını ve akıl öğretmeğe kalktığını düşününüz...

Bilmem ki... Aklı ermez sandığımız ve: "ukalâ!" diye adlandırdığımız bu insanlar, ister misiniz güvendiklerimizden daha fazla işimize yarasınlar?

Ertuğrul ŞEVKET

Sür'at Örneği : (Aydın) Vapuru

(İstanbul Ansiklopedisi) nin son fasikülünü gözden geçirirken bir (Aydın vapuru) bahsine rastladık. 1884 – 1908 yılları arasında şehir hattına işlemiş olan bu 55 tonluk vapur Köprüden Heybeliadaya ne kadar zamanda gidermiş, biliyor musunuz?

— İki saatte mi, iki saat 45 dakikada mı?

Diyeceksiniz. Öyle ya şimdikiler bir saatten önce varamadığına göre muhakkak iki saatte olmalı.

Ansiklopedide (Aydın vapuru) bahsini yazan Sermed Muhtar Alus biraderimizi dinleyiniz: "Köprüden Heybeliye 1 saatte, hattâ beş, altı dakika daha evvel de varırdı. Bugünkü, yâni 40 yıl sonraki vapurların da o mesafeyi aynı müddette aşabilmeleri içler acısıdır."

Fakat asıl içler acısı olan şudur: Denizyolları İdaresi Holandaya ısmarladığı yeni vapurların da bugün işleyenlerden süratli olmasını muvafık bulmamıştır. Bunlar da kırk yıl önceki (Aydın) vapuru süratindedir. Hayret!

"Üç Yerken Beş Yiyelim,, Buyurmuşlar!

Başbakan yurd gezisinin ilk merhalesinde şöyle demiş: "Milletçe daha çok çalışacağız ki refahımız artsın. Üç yerken beş yiyelim!"

Üç yiyen kaç kişi? Üç yiyenler bile 7 Eylûl kararlarındanberi bunu ikiye indirdiler.

Biz, bir yiyip bin şükretmeğe hazırız. Aman, o "bir" de "yarım" a inmesin!

Şekere zamların evlerdeki tesiri

— Baba harçlığıma zam isterim!
— O neden oğlum?
— Neden olacak, hükûmet şekere zam yaptıktan sonra benim de masrafım arttı.

Neredesiniz İstanbul Mebusları ?
Sizin Bir Diyeceğiniz Yok mu ?

Adalet sarayının yeri takarrür etmiş: Vilâyet arkasındaki saha. Bu saha bina inşasına kâfi geliyor mu? Hayır. Birisi yeni, ikisi eski üç büyük binayı yıkacağız: Yarım milyon liraya yaptırdığımız Başbakanlık Arşiv dairesini ve meşhur Ebussuut Efendinin ders okuttuğu medrese ile Büyük Reşit Paşa tarafından yapılan tarihi Hazine-i evrak binasını.

Pek tabiidir ki o iki kıymetli âbideyi ne olacağını emsaline bakarak bildiğimiz lenduha bir bina yüzünden kaybedeceğiz; öte yandan da Arşiv Dairesi için yeni bir arsa arıyacağız ve yeni bir bina kuracağız.

Fakülte için mahkemeler istimlâk ettik,nice güzel evler, apartımanlar yıktık. Yine bu Adalet Sarayı hülyasiyle At meydanına nazır birçok binayı - ortada daha fol yok, yumurta yokken - istimlâke kalkıştık.

"Ne dar yermiş şu Istanbul!" diyeceğimiz geliyor. Istanbul tarafı ki kuş bakışı bir göz attınız mı bomboş arsalarla, yangın yerleriyle arzullahü vasıa; cinler top oynuyor.

Neredesiniz Istanbul mebusları?

Sizin diyeceğiniz bir söz yok mu? Istanbul hakkında ağız açmağa yeminli misiniz?

Kim Kime ; Dum Duma !

Tekelin kamyonundan fırlayan bir sandık veya balya tramvayda giden bir gencin üzerine düşmüş ve zavallının ölümüne sebeb olmuş.

Ailesi Tekel aleyhine dava açar elbette... O açmasa Savcılık açmalıdır.

Açılmalı ve mesuller mahkûm ettirilmelidir ki böyle savsakça kamyon yükleyenlerin hareketleri cezasız kalmasın. Bizde kamyonlara eşya yükleme şekli daima kusurludur, ihmalkâranedir. Atlı araba sahipleri o işe çok ehemmiyet verirlerdi. Kamyoncularımız aldırmama yolunu tuttular.

Etrafta siperleri veya destekleri bulunmıyan açık kamyonlara gelişi güzel sandık, balya, kereste, demir yükleyip gülle götürür gibi koşarak gidiyorlar; yarış bile ediyorlar. Yolcu aldıkları, eşya üstüne acele bindirdikleri de çoktur.

Filmlerde buse sahneleriyle kovboy dövüşlerini bırakalım da yahud bırakmamakla beraber azıcık da başka noktalara bakalım: Oralarda kamyonların siper, destek ve korkulukları ne kadar sağlamdır. Mazbuttur! Zaten arabaların çoğu kapalı, örtülüdür.

Fakat böyle noktalara bakan kim? Hangi daire? Kim kime; dum duma!

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30 — XII

— 6 —

Sabri savuşmak istiyor, fakat İsmail kolundan çekip durduruyor :

— Acelen ne, Sabri? Dur da iki lâf edelim. Eve biraz geç gidersin.

— Eve gitmiyorum, İsmail Ağabey. Fabrikaya gidiyorum.

— Yaa, sen eskiden gündüzleri çalışırdın, şimdi gece işine mi çevirdin?

— Tütün deposundaki işime gene gündüzleri gidiyorum, fakat oradan çıktıktan sonra geceyarısına kadar da bir dokuma fabrikasında çalışıyorum. Ne yapayım? Ev geçindirmek kolay değil.

İsmail acımsar bakışlarla Sabriyi süzerek omuzunu okşuyor :

— Vah, Sabriciğim, vah ! Demek gece gündüz çalışıyorsun. Genç yaşta bu kadar çalışmağa nasıl tahammül ediyorsun?

— Başka çare yok. Biliyorsun ki ortalık pahalı. Geçinebilmek için çok çalışmak lâzım. Bu kadar çalıştığıma göre fazlaca bir para kazanıp her istediğimizi de alamıyoruz ya. İki yakamız bir araya gelmiyor, kıt kanaat geçinebiliyoruz.

— Öyledir Sabriciğim. Bugünün eyyamında çalışmak da para etmiyor .Hele bu kadar yorguluğa senin vücudün hiç dayanmaz. Bak, şimdiden zayıflamışsın. Allah göstermesin, bir de hastalanıp yatarsan kimse yüzüne bakmaz.

— Ne yapayım? Yorulduğumun ben de farkındayım amma çalışmadan olmuyor ki.. Evvelce karım da çalışıyordu, ikimizin kazancını birleştirip geçiniyorduk. Fakat sonradan onu işten çıkardım.

— Aferin, iyi yapmışsın. Erkek dediğin böyle olur işte. Evli kadının çalışmada ne işi varmış? Kadın dediğin evinde oturur.

— Ben de öyle düşündüğüm için bu sıkıntılara katlanıyorum.

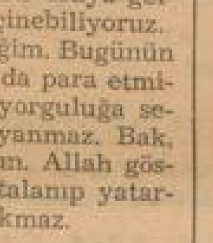

— Anladım, Sabriciğim. Zaten sıkıntı içinde olduğunu haber aldım da onun için seni arıyordum. Şu halini görünce büsbütün yüreğim sızladı.

— Benim sıkıntı içinde olduğumu nereden haber aldın? Şimdiye kadar halimden kimseye şikâyet etmedim.

— Şikâyete ne lüzum var, Sabri? Senin geceli gündüzlü çalıştığını duydum, sıkıntıda olduğunu anladım.

— Peki, beni ne diye arayordun?

— Hiç... şey yâni... ben seni öz kardeşimden daha fazla severim. Belki sen bunun farkında değilsin amma namussuzum ki doğru söylüyorum. Çok severim seni.

— Eksik olma, İsmail Ağabey. Bak, ben de sana Ağabey diyorum.

— Eyvallah kardeşim. İnsanlar sevdiklerine yardım etmelidirler. Öyle olmazsa bu dünyanın kazığı kopar. Benim elime bir iş geçti de evvelâ seni hatırladım. Elele verip beraberce çalışırsak ikimiz de rahat ederiz.

— Nasıl iş bu, İsmail Ağabey?

— Basbayağı bir iş. Sen zaten geceleri fabrikada çalışmıyor musun, benimki de öyle bir gece işi. Senin için fazla yorgunluk da yok. Yarın gece için fabrikadan izin alıp benim yanıma gelirsen en aşağı beş yüz papeli cebinde bil.

Sabrinin yuvalarından fırlayan gözlerinin önüne Firdesin hayali geliyor.

— Beş yüz papel mi dedin, İsmail Ağabey?

— Aşağı değil, belki daha fazladır.

Bir anda İsmailin mazisini hatırlıyor, ürperiyor :

— Teşekkür ederim, İsmail Ağabey. Ben öyle tehlikeli işler yapamam.

— Tehlikeyi nereden çıkardın? Ben seni, gözü pek, merd bir erkek olarak tanırım Sabri. Seni tehlikeye sokar mıyım ben? Yapacağımız bir ticaret işidir. Amma karaborsa işi olduğu için gece çalışmak lâzım. Bu işleri herkes yapıyor. Beş yüz papel feda edilir mi? Birkaç defa beraberce iş yapsak sen de para ile oynarsın vallahi. Hele bu gece bir düşün de, işine gelirse yarın akşam kahveye uğrar, bana haber verirsin. Bu iş gecikmeye gelmez ha.

Ce. Re.

(Devamı var)

— Dikkat et ! Galiba karım şüphelenmeğe başladı !

"Ici Paris" den

Gece modası bolluğunda

— Bugün hangi büyüğümüzün gecesiymiş?
— Haberin yok mu yahu? Sarı ç izmeli Mehmet Ağanın?

Merak etmeyin Türkiyede değil

Karaborsacı Bir Tüccar İdam Edildi

Şanghay, 24 (AP) — Londra, Nevyork ve Doğu ile geniş ölçüde ticaret münasebetleri olan Wag Tchung Tseh adlı maruf bir Çinli iş adamı, karaborsacılık faaliyetinden dolayı bugün idam edilmiştir. Bundan bir müddet evvel yapılan yargılanması sırasında Çin ve Amerikan dolarları üzerinde karaborsa muameleleri yaptığı ve harice döviz kaçırdığı tesbit edilmişti. Wang, annesine yazdığı veda mektubunda, kadının da intihar etmesini tavsiye etmiştir.

Çinli tüccar ensesine bir kurşun sıkılmak suretiyle idam edilmiş ve cellâdın önünde diz çökerken, kendisinden iyi nişan almasını rica etmiştir.

Milletlerarası yeni simalar

Luigi Einaudi

Yeni İtalya Cümhurreisi Luigi Einaudi gayet hesabî bir zat imiş; evinin hesap defterini de kendisi tutarmış. Hattâ şu fıkrayı naklederler :

Bir gün zevcesi kendisinden bir mektup için pul parası ister ve şöyle bir cevap alır :

— Teessüf ederim; veremiyeceğim. Zira ay sonudur, hesabı kapattım.

★

Bu zat evvelce Torino şehrinde iktisat profesörü idi, gayet basit bir hayat sürer, inzivayı severdi. Nihayet İtalya Bankası müdürü ve Bütçe nazırı olduğu zaman yine bu yaşayış tarzını değiştirmedi.

O kadar ki Cümhur başkanlığına seçildiği haberi gelince şöyle demişti :

— İyi ama sırtıma giyecek yeni bir elbisem yok !

★

Şimdi Luigi, Romada meşhur Kirinal sarayında oturmaktadır. Sarayın 300 odası, 700 hademesi, yüzlerce muhafız askeri vardır. Bu adamların hepsi de sırmalı elbiseler giyerler.

Fakat 72 yaşında bulunan yeni reis bütün bu şa'şaalı dekor ortasında daima sade, daima mütevazı kalmağı bilmiştir. Eski bir dağcı olduğu için yürümeği seven Luigi artık kırlara çıkamadığından, elinde baston saray koridorlarında uzun yürüyüşler yapıyor.

İtalyanlar bu zata "Liretin kurtarıcısı" unvanını vermişlerdir. Zira Maliye nazırlığında bulunduğu sırada İtalyan parasının sukutunu önlemeğe muvaffak olmuş, memleketine pek büyük bir hizmet ifa etmiştir.

Eğer bugün devletin başında bulunuyorsa bunu biraz da o hizmete borçludur.

Halâ O Mektup : Cek Ve Cak !

İstanbulun et ve kömür işini halletmek üzere Sayın Vali ve belediye reisimiz, ateş almış gibi bir süratle tayyareye bindi, Ankaraya gitti. Oradan da ateş almış bir insanın suya koşması gibi aceleyle yine tayyareye bindi, İstanbula geldi.

Bu sürate diyecek yok. Et meselesi de mühim ya; fakat kömür? Havalar serinledi, nerede ise deli rüzgârlar esecek, hepimiz çene atacağız. Binaenaleyh bu işi süratle halletmek gerek. Valimiz de bu mesele de haklı hareket etmiş diyeceğiz. Diyeceğiz ama, şu gazete haberleri olmasa...

"İstanbulun yakacak ihtiyacının civar ormanlardan istifade suretiyle temini düşünülmektedir."

Peki, bu sürat ne, bu "düşünülmektedir" kelimesine ne buyurulur?

Vali ve Belediye başkanımız, sadece bu mübrem ihtiyaç düşünülsün diye mi bu kadar süratle Ankaraya gitti? Acaba tayyareyle gitmeseydi, bu işin düşünülmesi bile daha mı gecikirdi?

Bize kalırsa, bu sürate yakışır cümle şuydu : "İstanbulun yakacak ihtiyacının civar ormanlardan istifade suretiyle teminine karar verildi !"

TABANCASIZ Aşklar..

Yazan : Frederic Boutet.

O. ORHON

VİCDANINI DİNLEYİNCE

II

Mösyö Maufray'ın nazarında bundan büyük haksızlık olamazdı. Bu adamın kendinden evvelkilerden fazla hiç bir kabahati yoktu. M. Lorge tarafından karısının ihaneti tesadüfen onun zamanında duyuldu diye, neden bir çokları kurtulduğu halde, bu tesadüfe o kurban gitsin? Thérèse kocasının bu hareketine lâyık mıydı? Onun tarafından seçilmek talihsizliğine uğrayan ve her ne sebeptense bir kadın tarafından ihbar edilen bu zavallı Viviyen'in ölümüne değer miydi?..

Mösyö Maufray bu haksızlığa müdahale etmiyecek miydi? Tabii edecekti. Mâni olmak için ne yapmalıydı?.. Tek çare hakikati olduğu gibi M. Leorge'a anlatmak. Bu işlere karışmak M. Maufray'in çok canını sıkıyordu, fakat karışmıyacak olursa, arkadaşı katil olacak, daha fenası bir masumun katili olacaktı !..

M. Maufray gayet ciddi söze başladı :

— Azizim, sana bu kat'î kararını değiştirtecek bir hakikati söylemeğe mecburum. Hiç bir zaman bunu sana söyliyemezdim, zira bir ihbar... Zaten aile işleirne karışmak da istemezdim.. Fakat şimdi, bilmen lâzımdır ki... Karın Madam Thérèse Leorge, senin zannettiğin gibi...

Ve birkaç kısa cümleyle Thérèse'in evlendiğindenberi ne türlü hareket ettiğini bildiklerini, herkesin de bildiğini anlattı.. İsimleri verdi, tarihler söyledi. Arkadaşına bunları üzülerek, sıkılarak anlatıyordu. Fakat kendince bunu vazife telâkki ediyordu.

Bitirince, M. Lorge'un omuz silktiğini görerek şaştı ve kendisine oldukça nahoş bir tarzda :

— Maufray, azizim, senin bana bütün bu yalanları husnü niyetle, bir felâkete mâni olmak için söylediğine inanmak isterim, Thérèse tarafından red edildiğin için tabii ilk fırsatta onun aleyhinde bulunarak ondan intikam alacak adamlardan değilsin. Fakat bütün bu sözlerinin tek bir kelimesine bile inanmadım, ben aptal değilim. Eğer karım daha evvel şöyle bir iş yapsaydı, derhal farkına varırdım. İlk defa olarak beni aldatıyor; haber aldım ve kendi arzusuyla olmadığını bildiğim için, yalnız onu iğfal edenin cezasını vereceğim. Şimdi, buradaki işlerimizle meşgul olalım.

Dediğini duydu. Kanaati o kadar katiydi ki, M. Maufray ısrar etmedi. Felâkete mâni olmak için başka bir çare düşünmeğe başladı.

★

Bu çareyi de buldu. Bir yemeğe davet bahanesiyle, sandöviçten başka birşey yemiyeceğini söyliyen M. Leorge'u büroda yalnız bırakarak çıktı. Serbest kalınca M. Maufray hemen bir telefon kabinesine girdi, okuduğu kâğıtta hatırında tutmuş olduğu Fontainebleau'daki oteli istedi, karşı taraf cevap verince Madam Vivien'in telefona çağırılmasını rica etti.

Madam Leorge'un sesini tanıyınca, sertçe bir eda ile :

— Thérèse siz misiniz? dedi. Ben Maufray. Kocanız her şeyi öğrenmiş! Otelde Vivien ismiyle genç bir adamla beraber bulunduğunuzu... falan filân. Dikkat edin akşama doğru oraya geliyor, silâhı da var.

Sesinde zerre kadar şaşkınlık ve mahcubiyet alâmeti hissedilmiyen kadın :

— Peki ! dedi. Hemen Orléans'a halama giderim. Çok teşekkürler.

Tabii bu surette hiç bir vaka olmadı. Ertesi günün akşamına doğru M. Lorge büroya geldi ve arkadaşına :

— Azizim, dedi. Hepsi yalanmış, Fontaineblean'daki otelde Vivien ismini bile tanımıyorlar, ben de hemen Orleans'a gittim : Thérèse orada idi. Zavallı yavruma iftira etmişler, zaten ben de onun fenalık edebileceğine pek inanmamıştım ya ! Geceyi orada geçirdim, tabii karıma hiç birşey hissettirmedim. Benim gidişime hala da memnun oldu. Ama bu işte asıl anlamadığım nokta, senin de onun aleyhinde bir sürü yalan söylemen oldu.

— Bir felâkete mâni olmak için elimden başka ne gelirdi? Köpürmüş bir haldeydin.

— Hakikati söyliyerek beni teskin etmen lâzımdı. Thérèse hakkında en küçük bir şüphenin bile caiz olmadığına beni ikna ederek.

Sesi oldukça sertti.

Ve M. Maufray bu vakadaki tek kurbanın aralarındaki eski dostluk olduğunu anladı. Ve buna pek az üzüldü.

Fatma KARAY

SON

Şu "U,, - "Ü,, Dâvası !

Merkez Bankası kâğıt paralar üzerinde ve banka kapısındaki tabelâlarında "Cumhuriyet" kelimesinin ilk "u" sunu uzun müddet kararlaştıramamış, kâh noktalı "ü" ve kâh noktasıziyle yazmakta devam etmişti.

Nihayet dikkati çekmiş, badema resmî olaya uygun olarak hep "u" kullanılacağı vaadini almıştık. Nitekim banka tabelâsının bir tanesindeki "ü" nün noktaları da sildirilmişti.

Bu defa piyasaya çıkarılan yeni on liralıklar yine "ü" lü; ama yeni madenî paralarımız da "u" lu. Ne halledilmez dava imiş meğerse şu para hususunda "u" ve "ü" !

Mümkün mü?

Kadın — (Kocasına) komşunun kızı geçiyor. Görmemezlikten gel!

"Cartoon" dan

Son Nutuklardan İktibaslar

Zamanın gidişini ve demokrasi gelişmesini göstermesi itibariyle son zamanlarda söylenen nutuklardan dikkate şayan parçalarını - sırf bir vesika teşkil etmesi için - almağa devam ediyoruz.

Millet Partisinin Uşak mitinginde verilen nutuklar.

HER İKİ RAKİP PARTİ İÇİN:

"Biz ötekinin berikinin cebini doldurmak için meydana çıkmış değiliz. Demokrat Parti de, Halk Partisi de milletin ihtiyaçları nedir? Anlıyamamışlar, işleri güçleri göz boyamaktan ibaret kalmıştır.

DEMOKRAT PARTİ İÇİN :

"Bu adamlar devrilmesini istediğiniz C.H.P. nin başkanına gidip "Senden daha münasip Reisicümhur olamaz" diye teminat verdiler. Ama yine utanmadan "Biz anlaşmadık" diyorlar. Bir insanın lûgatinde (unutmak) olmazsa ne söylerlerse (on para etmez). Demokrat Partinin başındaki bu (dört buçuk türedi) yine gidip C.H.P. başkanına (1950 senesine kadar seçimin yenilenmesini istemiyoruz) dediler. Demek ki C. H. P. ve başkanı ensemizde boza pişirecek, biz hâlâ duracağız, öyle mi? Ha.. ha.. ha.. Ne budalaca fikir? Zavallı budalalar !..

Muhalefeti söndürdüler, soysuzlaştırdılar, mihverinden çıkarıp kepazeye çevirdiler... Bu akılsız adamlar... D. P. Genel Başkanı kendini (fasulye gibi nimetten saydığı için)... Benim Meclis kürsüsünde bütçeyi tenkit etmek istediğimi Bayara söyledikleri zaman (Yüreğim hazan yaprağı gibi titriyor) diye cevap vermiş. Be adam sana ne oluyor?.. Bu kadar korkaklık bu kadar meskenet olmaz."

Sadık Aldoğan

★

"Fakat dört tane türedi adam koskoca bir milleti istismar etmeğe kalktı.. Biz leş kargası değiliz. Şenaatlerine iştirak etmediğimiz... Bu saçları değirmende ağartmadık... (Bakın şu yedikleri halta?).. (Demokratların zelil hareketleri).. Ben zaten ölüme susamış bir adamım.. isterlerse katletsinler... Bu adamlara bel bağladığınız gün artık evlâtlarınızı da katletmiş olacaksınız. Ölüm, kepazelik ve hüsran memleketi sarsacaktır.

Prof. Kenan Öner

Moskova mülâkatı

Mareşalın acı çayı

"Travasso" dan

TERSİNE YOL

Bayındırlık Bakanı Nihat Erim, Konya, Antalya, Burdur, Afyon ve Eskişehire gidecek, su ve yol işleri üzerinde tetkiklerde bulunacakmış.

Gitsin, gitmesin demeyiz. Hiç olmazsa halkın ahvalini görür, bundan da belki memleket hesabına faydalı neticeler alınır.

İllâ ve lâkin, bir hukuk hocası olan Nihat Erim, su ve yol işlerinden ne anlar? O Meclise karşı mes'ul, politik bir şahsiyettir? Böyle ihtisasa, tekniğe dayanan meselelerde olsa olsa : "Aman ne iyi, aman ne fena !" demekten başka elinden ne gelir?

Seyahatinin sebebi hakikaten bu işler içinse keşke zahmet etmeseydi de, oralara da mühendisler gönderseydi !

İlân Sahipleri Okusun

AYDEDE sayfalarına giren ilânlar günlerce okunur, zira AYDEDE nüshaları günlerce elde gezer ve kolleksiyonu yapılmak üzere evlerde itina ile saklanır; daima gözden geçirilir.

AYDEDE'de yer alan ilânların ömrü, su kelebekleri gibi bir günlük değildir. En aşağı üç gün sürer.

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5 Lira
»	Memleket dışı	12 »
1 Senelik	Memleket içi	14 »
»	Memleket dışı	21 »

Yapı ve Kredi Bankası

B E Y O Ğ L U

Ş u b e s i

4 Ekim Pazartesi günü

Sabahından itibaren halkımızın ve iş adamlarımızın hizmetine giriyor.

★

Beyoğlundaki mağazaların kapanış saatlerine uyarak Bankâmızın gişeleri de

Saat 19 - a kadar

açık bulunacaktır.

★

A D R E S :

İstiklâl Caddesi No. 306
YAPI KREDİ Han

(Eski Baker Mağazası)

Insanlar gibi

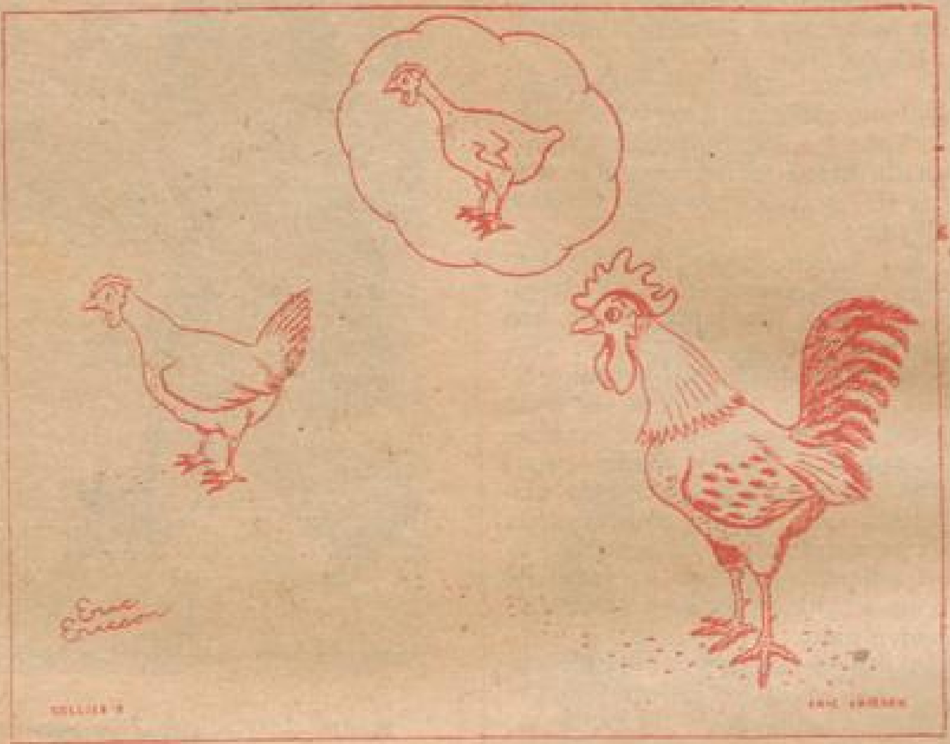

Horoz tavuğu hayalinde çıplak geçirirse nasıl görür?

"Collier's" den

"Otomobil Saltanatı„ mı? "Otomobilli Cumhuriyet„ mi

Hürriyet refikimizden öğreniyoruz :

350 bin lira mukabilinde Amerikaya 38 adet radyolu lüks otomobil siparişine ilâveten Çalışma Bakanlığı için Lincoln markalı 25000 liralık bir otomobil daha ısmarlanmış.

Diğer taraftan Sağlık Bakanlığının da Amerikaya - bütçesinde karşılığı olmadığı halde - ısmarladığı otomobil gelmiş, şimdi Ankarada işliyormuş.

Refikimiz bu haberlerin başına "Otomobil Saltanatı" başlığını koymuş. "Otomobilli Cümhuriyet" de olabilirdi. Amerikalı seyahlar bile taksilerimizin lüksüne, şatafatına şaşmıyorlar mı?

"TAN„ Çıkmak Üzere

Eski gazeteci arkadaşımız Ali Naci Karacan, Tan müessesesi sahibi Halil Lûtfi Dördüncü ile ortaklık mukavelesi akdetmiş ve Tan gazetesini yeniden neşretmeğe karar vermiştir. Tan, 1937 yılında esasen Ali Naci Karacan tarafından kurulmuş, arkadaşımız bir müddet sonra gazeteden ayrılmıştı. Şimdi yeni anlaşma ile eski vazifesinin başına tekrar dönmüş oluyor. Yeni «TAN» ın milliyetçi ve tamamen müstakil olacağını, hiçbir partiye bağlanmıyacağını öğrendik. Dostlarımıza başarılar dileriz.

KOLEKSİYONLARIMIZ HAKKINDA MÜTEADDİT SUALLERE CEVAPLARIMIZ

Muhterem okuyucularımızdan müteaddit zevatın suallerine cevaben arzedelim ki :

1 — Koleksiyonumuz 6 ay hitamında yani 52 nüsha itibariyle ciltlenecektir. Bu suretle senelik nüshalarımız 2 cilt teşkil edecektir.

2 — Ciltler orta sahifelerimizin iyice açılıp okunmasını temin edecek şekilde olacaktır.

3 — Arzu edenler boş ciltleri bize mal olacak fiatla alabilecekler veya ellerinde bulunan nüshaları vasıtamızla ciltletebileceklerdir.

4 — İdarehanemizde ancak 400 koleksiyonluk gazete nüshası saklanabildiğinden ciltli koleksiyon almak niyetinde olanların sıraya konmak üzere adreslerini bildirmeleri lâzımdır.

DENTOSİL

Diş Macunu

Az mikdarı bile köpürür, dişlerinizi parlatır, çürümekten korur.

Münasip Yer

Kendisini beyenen ve günün en mühim kısmını ayna karşısında geçiren bir genç kıza, uzakta olan nişanlısı resmini gönderir, kız hemen annesine koşup sorar :

— Anneciğim, bu resmin daima karşımda, görebileceğim bir yerde olmasını istiyorum acaba nereye koysam?

— Düşünmeye ne hacet kızım, aynanın ortasına yapıştır.

Sahibi : F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği yer :
Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı yer: TAN Matbaası

Türkiyenin en büyük, en zengin, çok renkli

KADIN GAZETESİ

Hanımeli

Bütün kadınları alâkalandırmıştır. Ev idaresi, Ev kadını, biçki, dikiş, çiçek dersleri roman, fıkra, ve saire.

İstanbul TAN Matbaası

İstanbul Emniyet Sandığı

Vadeli Tasarruf Hesapları

İKRAMİYE PLÂNI

Kasım sonuna kadar (500) lira yatıran veya bu miktar mevduatı olanlar arasında :

(12 Aralık 1948)

tarihinde çekilecek kura ile (20.000) lira tutarında ikramiye.

İki sene ve daha ziyade vadeli hesaplara ikramiye isabet ettiği takdirde % 20 fazlasiyle ödenir

Paralarınıza % 4 ilâ % 6 faiz temin etmek için gişelerimize müracaat